

Самко А.М. Технології дистанційного навчання в системі післядипломної педагогічної освіти: особливості застосування. *Сучасні проблеми підготовки вчителя: теорія і практика: збірник матеріалів Звітної науково-практичної конференції Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України за 2021 рік.* (Київ, 18 – 21 квітня 2022 р.). Київ: Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. С. 113-116.

Самко А.М.,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу андрагогіки
ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України
<https://orcid.org/0000-0003-0785-0510>

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

В умовах глобальних процесів цифрової трансформації усіх сфер суспільного життя є нагальна потреба у запровадженні інноваційних технологій у післядипломну освіту, зокрема технологій дистанційного навчання.

Висвітлення особливостей дистанційного навчання у післядипломній педагогічній освіті через застосування навчальних платформ, месенджерів, соціальних мереж є метою даної роботи.

Дистанційне навчання є системоутворюючою прогресивною педагогічною технологією, в структуру якої входять сучасні форми і методи відбору, конструювання та відображення навчального матеріалу; елементи модульного та комп'ютерного навчання, теорії і практики керованої самостійної роботи; застосування у навчанні інформаційних технологій, телекомунікаційних мереж тощо (Олійник, 2001). Дистанційна освіта дає можливість самостійно здобувати знання, працювати з інформацією й аналізувати її, підвищує соціальну та професійну мобільність.

Основою дистанційного навчання в системі післядипломної педагогічної освіти є самостійна робота (без відриву від основної роботи) слухачів, якісне навчально-методичне та консультативне забезпечення при ефективному управлінні процесом навчання з боку наставника. Під час самостійного опрацювання дистанційного навчального курсу, ефективність навчального процесу суттєво підвищується, слухач краще запам'ятовує навчальний матеріал, процес навчання прискорюється (Якубов, 2013). Використання мультимедіа (графіка, анімація, звук) як додаткового матеріалу підвищує ефективність навчання.

Зауважимо, що важливу роль у дистанційному навчанні відіграє прямий доступ до навчального матеріалу, наведеного у вигляді текстів, графіки, відеофрагментів, контролюючих, тренажерних змістових блоків. Сукупність перелічених вище можливостей реалізується за допомогою застосунків дистанційного навчання як комплексу програмно-технічних та

телекомунікаційних засобів, що забезпечує повний функціонал інформаційно-методичного середовища та технологічну організацію навчального процесу.

Дистанційне навчання може бути організовано в асинхронному режимі, який характеризується гнучкістю графіка, можливістю засвоювати навчальний матеріал у власному темпі, доступністю навчального матеріалу у зручний для здобувача освіти час. Учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи при цьому електронну пошту; Диск Google, Dropbox та інші хмарні сховища; соціальні мережі / месенджери (Facebook, Viber, Telegram тощо); сайти/блоги/віртуальну дошку (Padlet, Lino, ThingLink, Genial.ly тощо).

Поширення хмарних сервісів для роботи з даними (Office 365, GoogleDrive), використання соціальних мереж (Facebook, Vkontakte) та інших сервісів Веб 2.0 (Twitter, Youtube, Wiki, блоги та сайти) надало значного поштовху розвитку іншим формам підвищення кваліфікації педагогів у міжкурсний період (участь у професійних спільнотах, навчання за відкритими дистанційними курсами, участь у вебінарах, он-лайн-мастер-класах, пошук та ознайомлення з навчальними матеріалами з професійних тем тощо) (Захар, 2015).

Дослідники (Фамілярська, 2021) зазначають, що для підвищення активності та залученості слухачів використовують: онлайн дошки (альтернатива традиційній дошці або фліпчарту); тести, опитування (закріплення та оцінювання знань); чати через інтернет-месенджери (Viber, Messenger, Telegram, WhatsApp), також є можливість проведення чатів в пошті Gmail (спілкування, обмін інформацією, взаємодопомога); миттєві реакції у вигляді емодзі (визначення настрою аудиторії, отримання швидкого зворотного зв'язку); віртуальні зали (організація роботи в групах).

Синхронний формат передбачає для слухачів швидкий зворотний зв'язок від викладача, організацію групових активностей, розвиток навичок комунікації, мотивацію до навчання в процесі спілкування. Для організації навчання слухачів в синхронному режимі, коли учасники одночасно перебувають у системі дистанційного навчання та беруть участь у вебінарах, відеоконференціях, семінарах, чатах тощо, використовують застосунки дистанційного навчання (Moodle, Google Classroom та інші). Викладач створює дистанційний курс, реєструє слухачів у курсі (або надає їм код приєднання до класу Google Classroom). Зокрема, використовують можливості спеціальних інструментів: Google Meet, Zoom та BigBlueButton.

Так, застосування BigBlueButton, Google Hangouts, YouTube дозволяє організувати синхронну (в реальному часі) освітню взаємодію (відео та аудіо) викладача та слухачів курсів підвищення кваліфікації в різних локаціях, проведення вебінарів, відеоконференцій, співпрацю учасників навчання. В процесі проведення веб-конференцій, онлайн-практикумів (онлайн тренінгів) організують роботу в командах, дискусії, діалог з фахівцями тощо.

Використання спільних документів Google (документів, презентацій, таблиць, малюнків тощо) дозволяє організувати роботу в режимі реального

часу. Слухачі можуть як створювати документи разом (записувати відповіді, думки, формули, створювати разом слайди тощо) так і коментувати їх. Цей інструмент можна використовувати як в асинхронному режимі, так і в синхронному.

Варто наголосити, що необхідною умовою ефективного навчання дорослих є активне навчання, в якому переважають методи та технології, спрямовані на самостійне засвоєння слухачами знань і набуття вмінь у процесі їхньої активної розумової та практичної діяльності. Робота в системі підвищення кваліфікації має ґрунтуватися на впровадженні найсучасніших і найефективніших технологій дистанційного навчання, які надають можливість педагогам оволодіти новими знаннями, вміннями та напрямками професійної діяльності; оновити та осучаснити знання; підвищити соціальну та професійну активність; реалізувати творчий потенціал. При виборі технології навчання, метою викладача є побудова такої структури обміну інформації, при якій будуть задоволені потреби дорослих слухачів відповідно до їх можливостей.

Отже, активне запровадження технологій дистанційного навчання в систему післядипломної педагогічної освіти надає можливості для навчання «без кордонів» та в інтерактивному режимі; урізноманітнення методів і засобів навчальної діяльності слухачів; реалізації принципу «освіти впродовж життя»; професійного зростання педагогів та побудови індивідуальної освітньої траєкторії; визначення власних освітніх цілей та їх досягнення.

Література

- Захар, О. (2015). *Особливості застосування технологій дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації вчителів інформатики*. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Інформатизація вищого навчального закладу. Вип. 831. С. 23-27.
- Олійник, В.В. (2001). *Організаційно-педагогічні основи дистанційної освіти і навчання: організаційно-педагогічне дослідження*. К.: ЦППО, 47 с.
- Фамілярська, Л. (2021). *Цифрові інструменти як чинник досягнення нового освітнього результату в післядипломній педагогічній освіті*. URL: <https://drive.google.com/file/d/1KEM5NLRmHTELk66DraoLVeEb-IUn5UsW/view>
- Якубов, С.В. (2013). *Дистанційне навчання в системі післядипломної педагогічної освіти*. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2995/1/Yakubov_S.pdf